

به نام خداوند جان و خرد

دکتر محمد رسول خزاعی

ردیف	ساعت	عنوان سخنرانی	سخنران
۱	۹/۳۰-۹	اخلاق حرفه ای در آموزش	دکتر محمد رسول خزاعی
۲	۱۰-۹۳۰	اخلاق حرفه ای مبتنی بر رفتار مدنی	خانم دکتر فریبا برهانی دانشگاه ع پ شهید بهشتی
۳	۱۰۳۰-۱۰	اخلاق حرفه ای در آموزش بالینی	آقای دکتر بابک ایزدی مدیر گروه اداب و اخلاق پزشکی
۴	۱۰۴۵-۱۰۳۰	بذیرایی	
۵	۱۱۱۵-۱۰۴۵	ارتباط پزشک با بیمار	خانم دکتر الهام نیرومند مدیر مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی
۶	۱۲-۱۱۱۵	مهارت‌های ارتباطی و رفتار اکادمیک	آقای دکتر پرویزی فرد گروه روانشناسی بالینی
۷	۱۲۳۰-۱۲	اخلاق پزشکی در هیئت های انتظامی	آقای دکتر محمد باقر حیدری رییس سازمان نظام پزشکی
۸	۱۳-۱۲۳۰	پرسش و پاسخ	

اعضای کارگروه اخلاق، سلامت معنوی و تعهد حرفه

ردیف	نام و نام خانوادگی	سمت	رشته تحصیلی	مرتبۀ علمی
۱	دکتر بابک ایزدی	مدیر گروه اداب و اخلاق پزشکی	دکترای تخصصی آسیب شناسی	استاد
۲	دکتر محمد باقر حیدری	رئیس سازمان نظام پزشکی	فوق تخصص جراحی پلاستیک ترمیمی	دانشیار
۳	دکتر علی الماسی	عضو	دکترای تخصصی (Ph.D) مهندسی بهداشت محیط	استاد
۴	دکتر الهام نیرومند	مدیر مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی	متخصص بیماریهای داخلی	دانشیار
۵	دکتر محمدرسول خزاعی	رئیس کارگروه		دانشیار
۶	دکتر منصور رضایی	عضو	دکترای تخصصی / (PhD) آمار زیستی	استاد
۷	دکتر مسعود صادقی	دبیر امور هیات علمی دانشگاه	فلسفه اخلاق (Ph.D) دکترای تخصصی	دانشیار
۸	دکتر علی اکبر پرویزی فرد	عضو	دکترای تخصصی / (PhD) روانشناسی بالینی	دانشیار
۹	دکتر محمد کرمی	عضو	دکترای تخصصی (Ph.D) فلسفه و کلام اسلامی	استادیار
۱۰	دکتر لیلا رضاخانی	عضو	دکترای تخصصی / (PhD) مهندسی بافت	استادیار
۱۱	دکتر ناهید خادمی	عضو	متخصص اخلاق پزشکی	
۱۱	دکتر سمیرا خاموطلبان	دبیر کارگروه	دکتری بهداشت محیط	

کارگاه اخلاق در آموزش

تلاش در جهت تقویت مبانی اخلاق پزشکی در کشور باید با توجه به

نیازها

انتظارات مخاطبان

پاسخگویی اجتماعی

جهت گیریهای اجتماعی

بر اساس تعیین اولویتهای آن صورت گیرد

محورهای اساسی اخلاق پزشکی

اخلاق در آموزش

اخلاق در درمان

اخلاق در پژوهش

اخلاق چیست؟

پاسخ آن کاری سهل و سخت است .

سهل

همچنان که ماهی در آب غرق ما نیز در اخلاق غرق هستیم
انسان سالم (روحی و جسمی) اعتقادات اخلاقی
هر انسانی یک معرفت ضمنی در باره اخلاق دارد

سخت

دوران باستان ← تا کنون
همه گیر

معنی اخلاق

Ethics////morality

هردوبه معنی اخلاق ،

Ethics - از ریشه منش و رفتار

morality - از ریشه رسم و عادت

تعریف جامع اخلاق – اخلاق جمع خلق به معنای نیرو و سرشت باطنی انسان است

که تنها با دیده بصیرت و چشم غیر ظاهر درک می شود

مفهوم اخلاق

محترم دانستن و رعایت

حقوق خود و دیگران

به طور متوازن

نیاز به اخلاق

- رفتار اخلاقی، لازمه کارکرد بسامان یک **جامعه** است. می توان حجت آورد که **اصول اخلاقی همانند چسب** افراد جامعه را در کنار هم و باهم نگه می دارد.
- در جامعه نیاز به اصول اخلاقی بقدری اهمیت دارد که اکثر ارزشهای اخلاقی معتبر به کتب خشک قوانین و مقررات راه برده اند.

اخلاق حرفه اي

- هر مجموعه ي سازمانی داراي **کدهای اخلاقی** متناسب با ساختار حرفه اي خود است که **اخلاق حرفه اي** نام دارد.

- آموزش عالی ← نظامی حرفه اي

- اساتید دانشگاه ← مسؤولیت تعلیم و تربیت دانشجویان

- باید از اصول **اخلاق حرفه اي معلمي** آگاهی داشته و به آن پایبند باشند.

- رعایت اخلاق آموزشی ← تضمین کننده ي سلامت **فرایند یاددهی- یادگیری**

- افزایش تعهد پاسخگویی مدرسان نسبت به نیازهای دانشجویان.

تعریف اخلاق حرفه ای

- ۱- به چگونگی رفتار و عمل شخص هنگام انجام کار حرفه ای (مشاوره، پژوهش، تدریس، نویسندگی، طبابت یا...)

- ۲- مجموعه ای از اصول و استانداردهای که رفتار افراد و گروه ها را در ساختار حرفه ای تعیین می کند
- ۳- مجموعه قوانین اخلاقی که از ماهیت حرفه به دست آمده است
- ۴- مجموعه ای از کنش ها و واکنشهای اخلاقی که از سوی سازمانها و مجامع حرفه ای مقرر می شود تا مطلوب ترین روابط اجتماعی ممکن را برای اعضای خود در اجرای وظایف حرفه ای فراهم آورد

حرفه‌ای‌ها...

۱. دانش تخصصی

---

۲. تجربه مفید و تحلیلی: نمایز ستواتِ شعلی و نجارب شعلی

۳. توانایی بالا: فعلیت یافتن دانش، تجربه و مهارت در عمل

۴. نگاه متمایز:

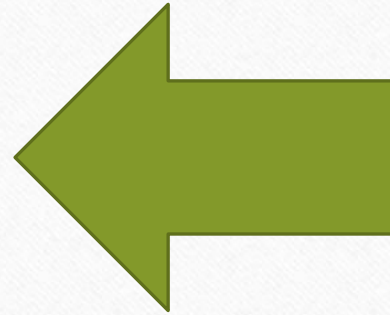
۵. مرام اخلاقی: بایستی نگرشها و اصول اخلاقی

اخلاق حرفه اي معلمي

• اخلاق حرفه اي معلمي مؤلفه هايي دارد كه

وظايف اخلاقي استاد در راستاي نقش **تعليمي**
وظايف اخلاقي استاد در راستاي نقش **تربيتي**

• عمدتاً دو بخش
•

آموزش عالی

- نظامی حرفه ای است و مجموعه ای از رفتارهای انسانی. شاغلان آن در شکل دهی فضای اخلاقی آن نقش دارد
- اخلاق حرفه ای در آموزش عالی به مشخص کردن
- **حدود**
- **چارچوب**
- رفتارهای مناسب یا نامناسب و هدایت اعضای هیأت علمی در اجرای مسؤلیت های حرفه ای می انجامد

آموزش عالی

مدیران و سیاست گذاران

اعضای هیأت علمی

دانشجویان

سه گروه اصلی آموزشی دانشگاه

- اعضای هیأت علمی نقش اصلی را در اداره و هدایت امر آموزش بر عهده دارند
- پایبندی اعضای هیأت علمی به اصول و ارزش های اخلاق حرفه ای
- ۱- توسعه ی فرهنگ سازمانی مبتنی بر اخلاقیات
- ۲- انتقال صفات ممیزه و ویژگی های برجسته ی انسانی
- به دانشجویان و در نتیجه اشاعه ی آن ها در جامعه، بسیار حائز اهمیت است

اعضای هیأت علمی (اساتید دانشگاه ها)

- باید در رشته ی تخصصی خود مهارت داشته باشند،
- تدریس مهارت در حرفه ی معلمی
- آموزش ← آشنایی با اصول حرفه ای
- آموزش نخستین کارکرد و مأموریت دانشگاه
- نوع رفتار استاد بر منش و رفتار دانشجویان تأثیر مثبت یا منفی

اصول اخلاق حرفه اي آموزش

- از دو بعد قابل بحث است:
- اول، استانداردهاي اخلاقي که بايد در امر **آموزش** رعايت شوند و مربوط به فرايند ياددهي- يادگيري هستند.
- دوم، اصول اخلاق **فردی** ملزم به رعايت در هر زمان و مکاني .
- اين کارگاه الزامات اخلاق حرفه اي معلمي در امر **آموزش**

الزامات اخلاق حرفه اي معلم

- در ارتباط با کارکرد آموزشی دانشگاه
- رعایت اخلاق آموزشی تضمین کننده ي سلامت **فرایند یاددهی- یادگیری**.
- ضوابط و ارزش های اخلاقی مرتبط با آموزش و یادگیری منجر به رعایت
- ۱- حقوق دانشجویان در برخورداری از بهترین آموزش ها و شأن یادگیری
- ۲- شأن و جایگاه علم و علم آموزی.

کدهای اخلاق حرفه ای معلمی

- چهار حیثه ی

- رفتار با دانشجویان

- رفتار با همکاران

- رفتار با بیماران و جامعه

- انجام فعالیت ها و عملکرد مربوط به خود

اصول اخلاق حرفه اي معلمي

- اصول اخلاق حرفه اي معلمي در موسسات آموزش عالي، خاص و تابع قوانين هر کشور است

- اما در همه ي آن ها اصول:زير

- ۱- توانمند سازي دانشجويان

- ۲- ارتباط بي طرفانه با دانشجويان

- ۳- رازداري : نمرات، صحبت ها و ارتباطات فردي دانشجويان مطالب محرمانه و تنها با رضایت دانشجو يا براي امور قانوني دانشگاهي قابل ارائه به ديگري هستند

ادامه

- ۴- **احترام به همکاران** : به مقام و شأن همکاران خود احترام گذاشته و همراه با آنان در جهت تکامل و توانمند سازي دانشجويان همکاري نمايد
- ۵- **احترام به مؤسسه** : نسبت به اهداف آموزشي، سياست ها و استانداردهاي مؤسسه ي آموزشي آگاه، به آن ها احترام و از آن ها تبعيت نمايد
- ۶- **تسلط به محتوا** : کاملاً به موضوع تدریس خود احاطه و از دانش کافي در آن برخوردار و محتوای ارائه شده به روز و متناسب با دوره ي مورد نظر
- ۷- **اصول کلاس داري و شرايط کلاس** (استاد بايد با آمادگي کامل وارد کلاس شود. و قادر باشد کلاس را کنترل و آن را اداره کند)

ادامه

- ۸- ارزشیابی معتبر دانشجویان: در ارزشیابی دانشجویان از
- روش های معتبر شفاف متناسب با اهداف آموزشی دوره

- ۹- تسلط به اصول آموزش (رعایت اصول علمی آموزش و تدریس)
- اصول آموزش و روش های تدریس آشنا (روش تدریسی را انتخاب که برای رسیدن به اهداف آموزشی مورد نظر مناسب باشد).
- ۱۰- مشورت و نظر خواهی از دانشجویان (واگذاری مسؤلیت به دانشجویان و پاسخگو کردن آن ها
- تکالیف و وظایف با آن ها مشارکت تعیین شود/ مشارکت دانشجویان در اتخاذ تصمیم های مهم کلاس).

- الزامات اخلاق حرفه ای معلمي از منظر تعاليم اسلامي

- در تفکر دینی اسلام و فرهنگ سنتی کشور ایران
- معلمان آرسته به بالاترین شاخصه های اخلاقی در یک جامعه هستند و خانواده ها با تمام وجود به معلمان اعتماد کرده و سرنوشت فرزندان خود را به آن هامي سپرند تا تحت تعلیم و تربیت قرار گیرند
- **۱- دلسوزي** و تفقد نسبت به دانشجویان (مثلاً اگر یکی از دانشجویان در کلاس حاضر نشد و غیبت او طولانی و غیر عادی گشت، معلم باید؟)
- **۲- رعایت عدالت و مساوات** (اگر بعضی از شاگردان از لحاظ تحصیل، کوشش و ادب بر دیگران مزیت داشته باشند؟) استاد از آن ها احترام خاصی به عمل آورد و آنان را از لحاظ محبت و احترام بر دیگران ترجیح دهد و البته علت احترام و تقدیر را هم بیان کند

ادامه

- ۳- احترام به شخصیت دانشجویان ← خودباوری و اعتماد به نفس در دانشجویان (در صورت پذیرفته شدن از جانب اعضای هیأت علمی، فرایند تحصیل خود را با سلامت و موفقیت بیش تری طی می کنند اگر چه ممکن است اشتباهی هم از آن ها سر بزند لکن اصل مدارا و خونسردي در این مقطع بسیار ضروري است)
- ۴- حفظ حیثیت و شؤونات شغل معلمي
- ۵- شهامت در اظهار آگاهی ندارم یا تحقیق نکرده ام
- ۶- فروتنی و تواضع (تواضع استاد یکی تواضع علمی -تواضع در گفتار و کردار)

نقش استاد در تربیت اخلاقی فراگیران

- جایگاه استادی به عنوان الگوی عملی و انسانی دانشجویان
- ۱- نخستین گام در رشد اخلاقی دانشجو، توجه به خود یا همان رعایت اخلاق فردی است
- ۲- گام دوم تلاش در جهت تبلور عینی اخلاق در بروز رفتارهاست.
- (اگر استادان عملاً به گونه‌ای که رفتارشان موید گفتار آنان باشد دانشجویان مشتاقانه پذیرای چنین الگویی بوده و تأثیر رفتار استادان نیز ماندگار خواهد بود)

نقش استاد

- یکی از آسیب های جدی که تأثیرگذاری در اخلاق دانشجویان را دچار وقفه و اختلال می کند، ناهمگونی در رفتار و گفتار استادان است
- یکی از مهم ترین روش های درونی کردن ارزش های اخلاقی، آشکار شدن آن ها در رفتار واقعی، نه تظاهر
- در برخی نظریه های یادگیری تأکید بر همین اصل و معتقدند در آموزش مسائل اخلاقی اجتماعی یکی از موثرترین روش ها، آموزش غیر مستقیم ارزش مورد نظر است.
- تقلید و سرمشق گیری (الگوپردازی)
- بسیاری از دانش ها، مهارت ها، گرایش ها و ارزش ها از طریق مشاهده به عبارت دیگر، اولین گام در این نوع یادگیری، توجه به رفتار الگو است.
- الگو می تواند والدین، معلم، قهرمانان مذهبی، سیاسی، اجتماعی، فرهنگی، هنری، ورزشی و ... باشند.

نقش استاد

- همین مطلب را در قالب برنامه ی درسی پنهان بیان می کند.
- در واقع در زمینه ی تربیت اخلاقی از برنامه ی درسی پنهان سخن به میان آورد
- **برنامه ی درسی پنهان** عبارت است از یادگیری غیر رسمی دانشجویان. و غیر مرتبط با موضوع اصلی تدریس
- برنامه ی درسی پنهان در انتقال ارزش ها موثرتر از برنامه ی درسی رسمی است. و دانشجویان بیش تر اوقات از طریق محیط و جو اخلاقی موجود در برنامه ی درسی پنهان، یاد می گیرند تا از کتب. درسی و مواد آموزشی

نقش استاد

- همه ي این توضیحات و شواهد بر این مسأله تأکید دارند
- چون یکی از وظایف حرفه اي اعضاي هیأت علمي، انتقال ارزش هاي مثبت به دانشجویان و تلاش در جهت دروني کردن ارزش هاي انساني
- ضروري است اساتید توجه بیش تري به
- جنبه هاي اخلاق فردي و رفتاري
- بدانند که اخلاق و رفتار آن ها نقش مهمي در تربیت، اخلاقي دانشجویان دارد

برای عمل به اخلاق نکات زیر را می بایست در نظر قرار داد

۱- انگیزه اصلی و هدف نهایی در همه اعمال و رفتار جلب رضایت **حق تعالی**

۲- در هر مرتبه ای که باشی نسبت به مرتبه کامل تر ناقص است لذا برای رسیدن به کمال بیشتر همواره در حال تلاش و کوشش باشید

۳- علم به نقص خود مانع کبر و موجب تواضع در برابر دیگران می شود

۴- تلاش برای رفع نقص خود را از پرداختن به نقایص دیگران باز می دارد

معیارهای استاد نمونه ی اخلاقی

- دانشجویان دندانی پزشکی

- دانشجویان پزشکی

- شامل: احترام به دانشجو / تسلط علمی
کافی و بروز / نظم در تدریس / مسئولیت
پذیری / دادن فرصت کافی به
دانشجویان برای پرسش و پاسخ /
ارزیابی صحیح و منصفانه دانشجویان /
حضور بموقع در کلاس / خوش اخلاقی
و مهربانی با دانشجویان

- شامل: آراستگی، وقت شناسی، به روز
بودن و تسلط به محتوای تدریس، تأکید بر
سؤالات امتحان علوم پایه، تفهیم مطالب
پیچیده درسی، استفاده از روشهای تدریس
نوین و تعاملی، پاسخگو بودن به سؤالات
دانشجویان، عدالت در ارزشیابی، احترام و
رعایت شأن دانشجویان بوده است.

تربیت اخلاقی فرزندان،

دانش آموزان و

دانشجویان را از کجا

شروع کنیم؟

از توجه شما سپاسگذارم